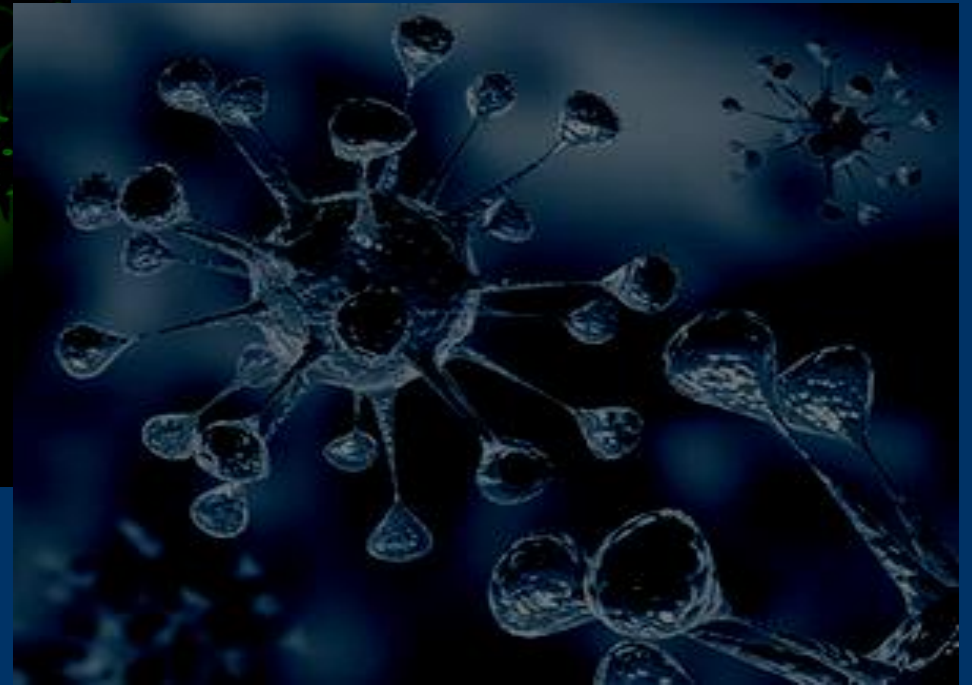
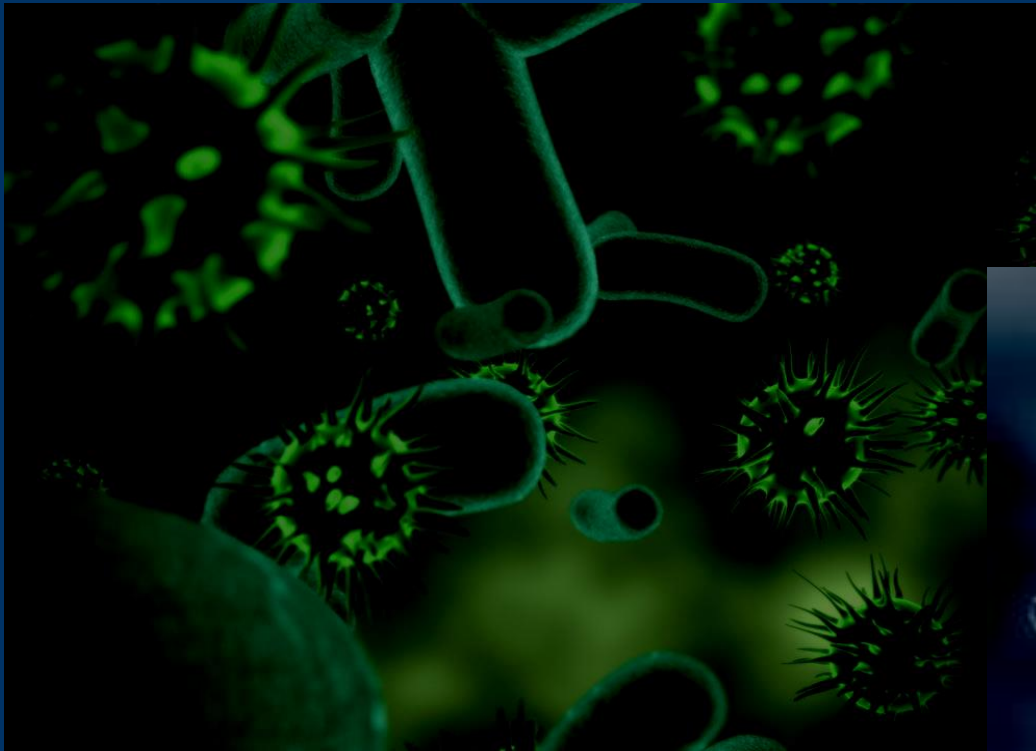

CHOROBY PRZENOSZONE DROGĄ PŁCINIOWĄ

Choroby przenoszone drogą płciową, dawniej zwane chorobami wenerycznymi, ogólna nazwa chorób, które są przenoszone z partnera na partnera w czasie stosunku seksualnego.

Do najbardziej rozpowszechnionych należą: kiła, rzeżączka, wrzód miękki, AIDS, zapalenie wątroby (typu B, C, D, E), kłykciny kończyste, wirusowe zapalenie cewki moczowej, wszawica łonowa, świerzb.

Nazwa "choroby weneryczne" pochodzi od imienia rzymskiej bogini miłości - Wenera. Wskazuje to na związek tych chorób z aktywnością seksualną. Jakkolwiek Wenera była boginią miłości, to choroby weneryczne kojarzą się z czymś wulgarnym i brudnym. Tego typu nastawienie utrudniało zwalczanie tych chorób, dlatego Światowa Organizacja Zdrowia zaleciła stosowanie innej nazwy - choroby przenoszone drogą płciową.

Epidemia AIDS i jej nagłaśnianie w środkach masowego przekazu sprawiły, że największą uwagę poświęca się AIDS - jakkolwiek inne choroby przenoszone drogą płciową są bardziej rozpowszechnione. Choroby te towarzyszą ludzkości od zarania dziejów. Informacje o nich można spotkać w najstarszych księgach sakralnych (np. opis rzeżączki znajduje się w księgach Mojżesza). Również najstarsze dzieła lekarskie zajmują się tymi chorobami, np. dzieło "ojca medycyny" - Hipokratesa.

Niektóre fakty dotyczące odkrywania przyczyn chorób przenoszonych drogą płciową: w 1493 - opis kiły, która pojawiła się w Europie po pierwszej wyprawie Kolumba; połowa XIX w. - odkrycie wrzodu miękkiego; w 1897 - odkrycie dwoinki rzeżączki przez A. Neissera; w 1905 - odkrycie krętka bladego, bakterii wywołującej kiłę; grudzień 1981 - rozpoznanie AIDS; w 1983 - odkrycie wirusa HIV, przyczyny AIDS.

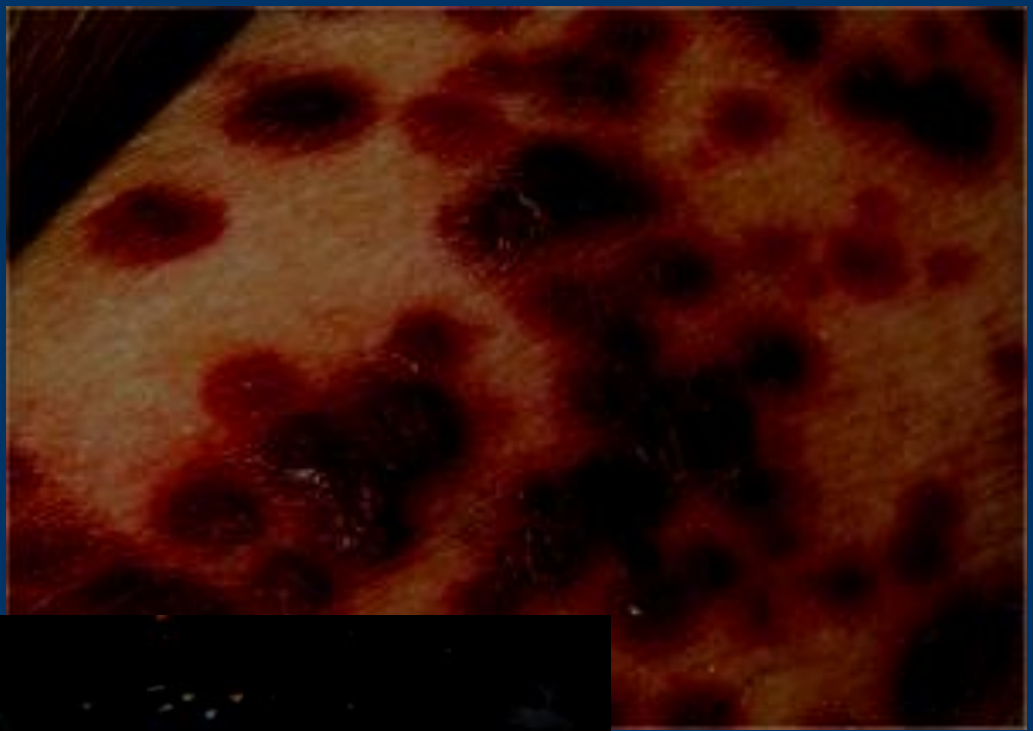
1) Wirusowe choroby przenoszone drogą płciową:

a) **AIDS** - przyczyną choroby są dwa typy wirusów HIV: HIV-1, odkryty w 1983 i HIV-2, odkryty w 1986. Różnią się budową, a także czasem wystąpienia objawów AIDS od zakażenia wirusem. W przypadku zakażenia wirusem HIV-2 czas ten jest dwukrotnie dłuższy i wynosi około 20 lat. W Polsce nie stwierdzono dotąd wirusa HIV-2.

HIV wnika do organizmu człowieka następującymi drogami: przez przetoczenie zakażonej krwi lub preparatów krwiopochodnych; przez skażone igły i strzykawki użyte przez osobę zakażoną, to samo dotyczy instrumentów tnących, chirurgicznych, stomatologicznych, brzytwy fryzjerskich, cążek do paznokci itp. (jeżeli nie były sterylizowane przed użyciem lub gdy sterylizacja była niedokładna); zakażenie dziecka w czasie ciąży, porodu, karmienia piersią przez zakażoną matkę; często drogą zakażenia jest stosunek seksualny z zakażoną osobą (ten typ zakażenia najczęściej jest spotykany u narkomanów), bez zabezpieczenia w postaci prezerwatywy, przy czym najbardziej ryzykowną formą kontaktów seksualnych są kontakty analne (doodbytnicze). W celu przeciwdziałania takiemu zakażeniu zaleca się stosowanie specjalnych prezerwatyw do kontaktów analnych, są one grubsze i mocniejsze.

Po wniknięciu wirusa HIV do organizmu okres wylegania zakażenia trwa kilka tygodni. Następnie pojawiają się objawy ostrego zakażenia HIV trwające kilka dni lub tygodni. Objawy są nietypowe: gorączka, powiększenie węzłów chłonnych, bóle mięśni i stawów, bóle głowy, wysypka. We krwi osób zakażonych za pomocą specjalnych testów można wykryć przeciwciała anty-HIV. Po ustąpieniu objawów ostrych, organizm przechodzi w fazę zakażenia bezobjawowego, które trwa średnio do 10 lat. Osoby chore czują się dobrze, ale w tym czasie zakażają innych. Po kilku latach pojawiają się późne objawy choroby AIDS wiążące się z postępującym zanikiem odporności. Stąd właśnie wzięta się nazwa AIDS - zespół nabytego niedoboru odporności. Objawy późne: gorączka, chudnięcie, silne pocenie się, męczliwość, uporczywy kaszel, bóle stawowe i mięśniowe, duszność, stany zapalne jamy ustnej, biegunki, zaburzenia psychiczne i neurologiczne. Przyczyną zgonu jest postępujące wyniszczenie organizmu. Dane epidemiologiczne: od początku epidemii AIDS zmarło na świecie około 12 milionów osób, a zakażonych jest 43 miliony. W Polsce liczba zakażonych (ujawnionych) przekroczyła 5 tysięcy, a chorych na AIDS - 600. Aby uniknąć AIDS należy stosować zasady tzw. bezpiecznego seksu, czyli związek z jednym partnerem, stosowanie prezerwatyw;

b) **opryszczka** - typ wirusa HSV-1 wywołuje opryszczkę na wargach i twarzy, a wirus HSV-2 na narządach płciowych i okolicy odbytu. Objawem są pęcherzyki, które po kilku dniach stają się strupami. U kobiet objawem zakażenia są upławy z pochwy. Może temu towarzyszyć ból i pieczenie podczas oddawania moczu. W przypadkach kontaktów oralnych dochodzi do zapalenia gardła. U wielu osób zakażenie przechodzi w fazę utajoną i wtedy co pewien czas stwierdza się nawrót choroby;

c) wirusowe zapalenie wątroby

Ostre wirusowe zapalenie wątroby to ostra martwica i zapalenie wątroby wywołane przez wirusy. Obecnie znanych jest sześć czynników wirusowych pierwotnie uszkadzających wątrobę:

wirus zapalenia wątroby typu A (HAV)

wirus zapalenia wątroby typu E (HEV)

wirus zapalenia wątroby typu B (HBV)

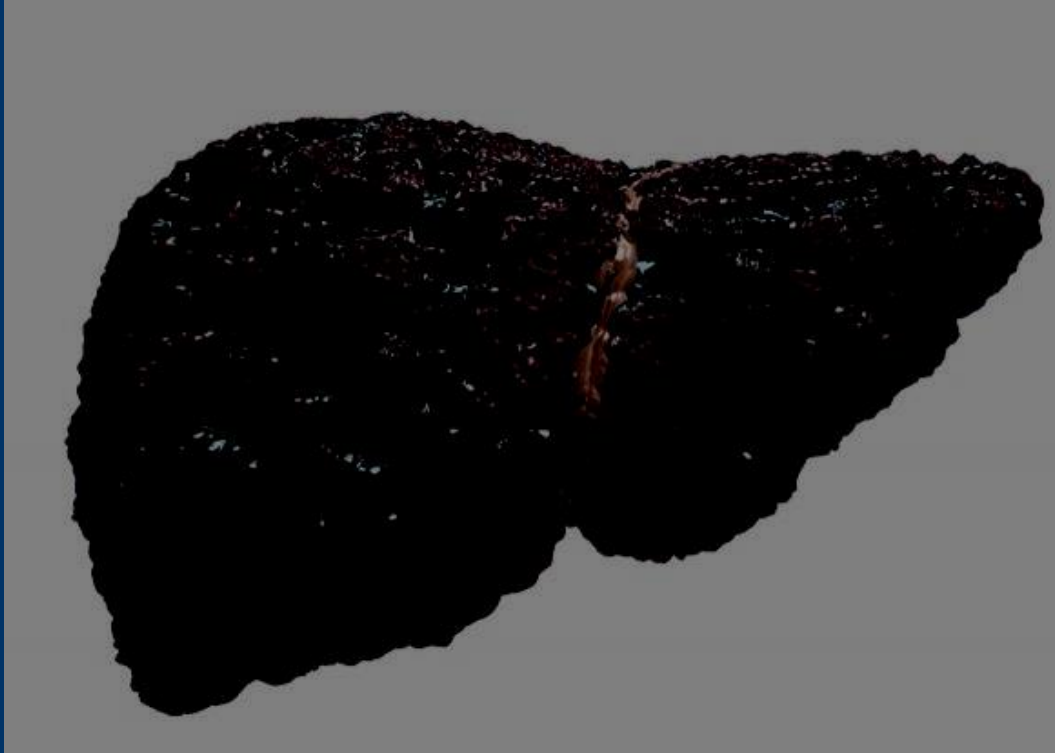
wirus zapalenia wątroby typu C (HCV)

wirus zapalenia wątroby typu D (HDV)

wirus zapalenia wątroby typu G (HGV)

Spośród wirusów pierwotnie uszkadzających wątrobę, w Polsce najczęściej występują zakażenia HAV, HBV i HCV, natomiast zakażenia HEV i HDV są bardzo rzadkie.

Wirusowe zapalenia wątroby mogą także wywoływać wirusy z rodziny Herpesviridae: cytomegalowirus (CMV), wirus Epsteina i Barr (EBV) i inne. Należy dodać, że wirus HDV ma wyjątkowe właściwości, ponieważ jego materiał genetyczny jest umieszczony w materiale „zapożyczonym” od wirusa HBV; zakażenie następuje jedynie jednocześnie z HBV lub jako nadkażenie HDV u osoby już zakażonej HBV.

d) **kłykciny kończyste** wywołuje wirus brodawczaka ludzkiego. Zależnie od typu kontaktów seksualnych zakażenie może obejmować usta, podniebienie, język, narządy płciowe, odbyt. Charakterystycznym objawem są kalafiorowate brodawki zwane kłykciami kończystymi;

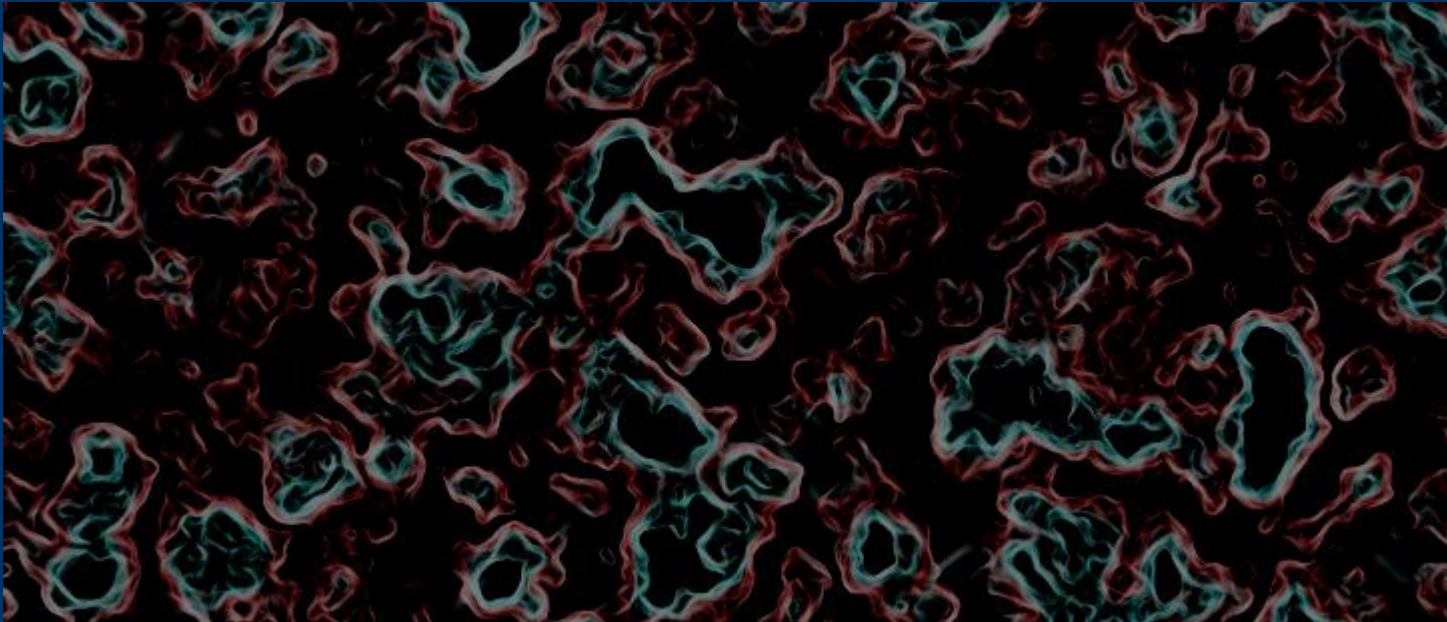

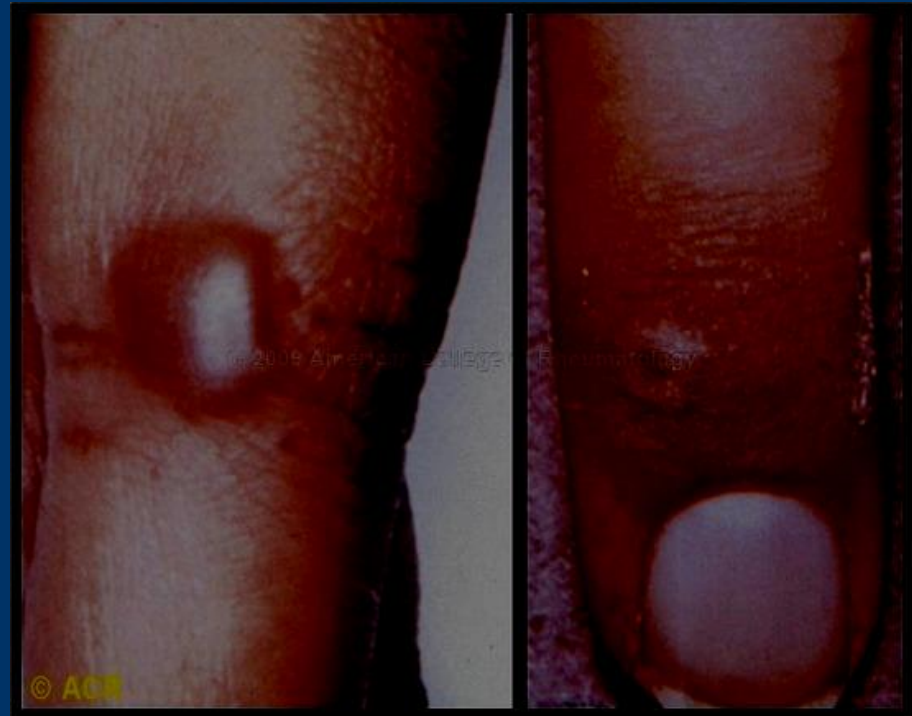
e) **mięczak zakaźny** - czynnikiem etiologicznym jest wirus mięczaka. Przebieg jest łagodny i dlatego często chorzy nie szukają pomocy lekarskiej. Niekiedy nie występują żadne objawy, czasem odczuwa się swędzenie, pojawiają się małe grudki.

2) Bakteryjne choroby przenoszone drogą płciową:

a) **rzeżączka** jest jedną z najbardziej rozpowszechnionych chorób, wywoływaną przez dwoinki rzeżączki (gonokoki). Po kilku dniach od zakażenia u mężczyzn pojawia się obfity wyciek ropnej wydzieliny z cewki moczowej, uczucie pieczenia w czasie oddawania moczu. Po kilku tygodniach objawy łagodnieją i zakażenie przechodzi głębiej, wywołując objawy zapalenia najądrzy, gruczołu krokowego itd. U kobiet zakażenie może być bezobjawowe lub pojawiają się: pieczenie cewki, upławy z pochwy, zapalenie pochwy, jajowodów;

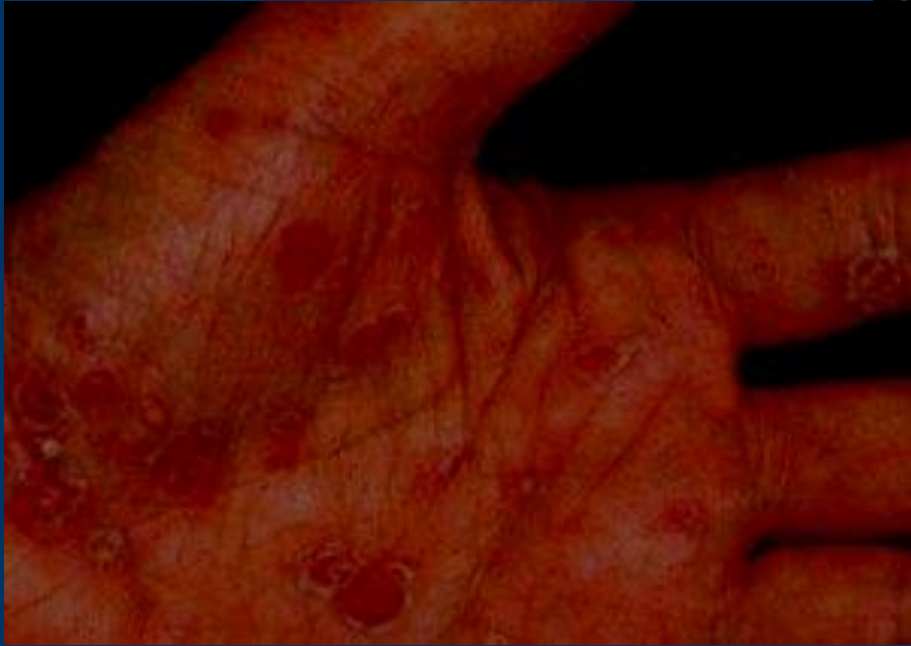

© 2015 American College of Dermatology

© ACS

b) **kiła** jest wywoływana przez krętek blady. Choroba może być wrodzona lub nabyta. Po zakażeniu, po około 3 tygodniach pojawia się owrzodzenie na narządach płciowych z towarzyszącym powiększeniem węzłów chłonnych. Owrzodzenie u kobiet może być niewidoczne. Po 8-10 tygodniach pojawiają się ogólne objawy choroby: stany podgorączkowe, bóle kości i mięśni, wysypka skórna. Nie leczona choroba po 2-3 latach prowadzi do poważnych zmian w wielu narządach;

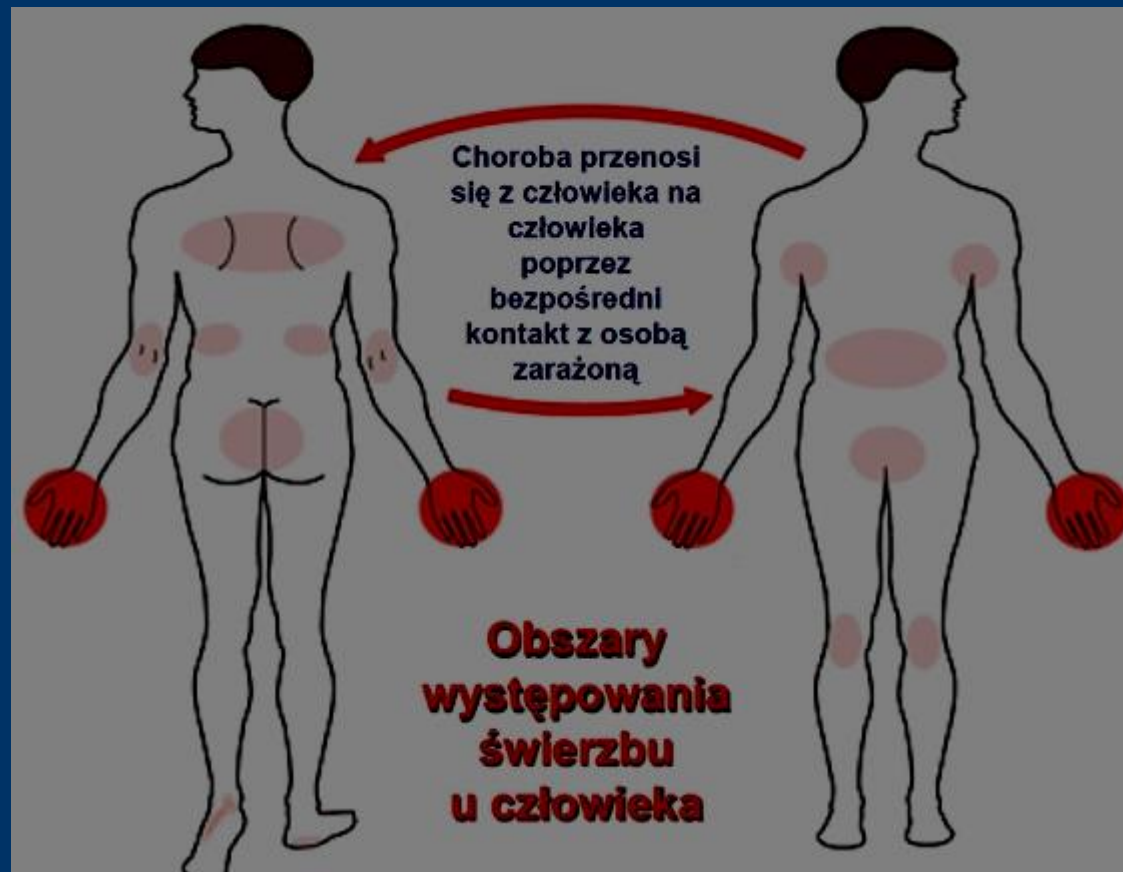

c) **ziarnica weneryczna** najczęściej występuje w krajach tropikalnych. Objawem są pęcherzyki lub grudki na narządach płciowych, stany zapalne węzłów chłonnych, ropnie, bóle stawowe;

d) **wrzód weneryczny** (zwany również miękkim) - rzadko występuje w Europie, często w krajach tropikalnych. Owrzodzenie na narządach płciowych może być pojedyncze lub mnogie.

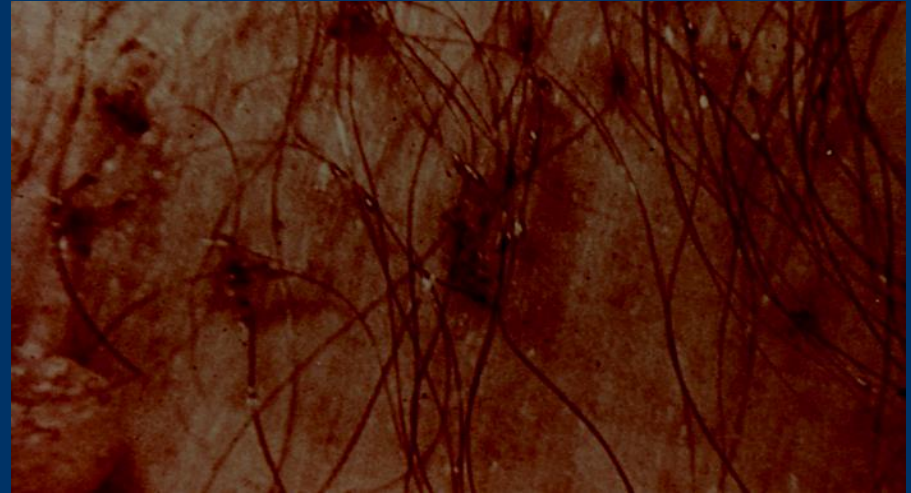
3) Pasożytnicze choroby przenoszone drogą płciową:

a) **świerzb** jest rozpowszechniony na całym świecie, wywoływany przez roztocza. Charakterystycznym objawem jest świąd, nasilający się w nocy i ciepłe. zmiany dotyczą bocznych powierzchni palców, pośladków, pachwin, rzadziej narządów płciowych;

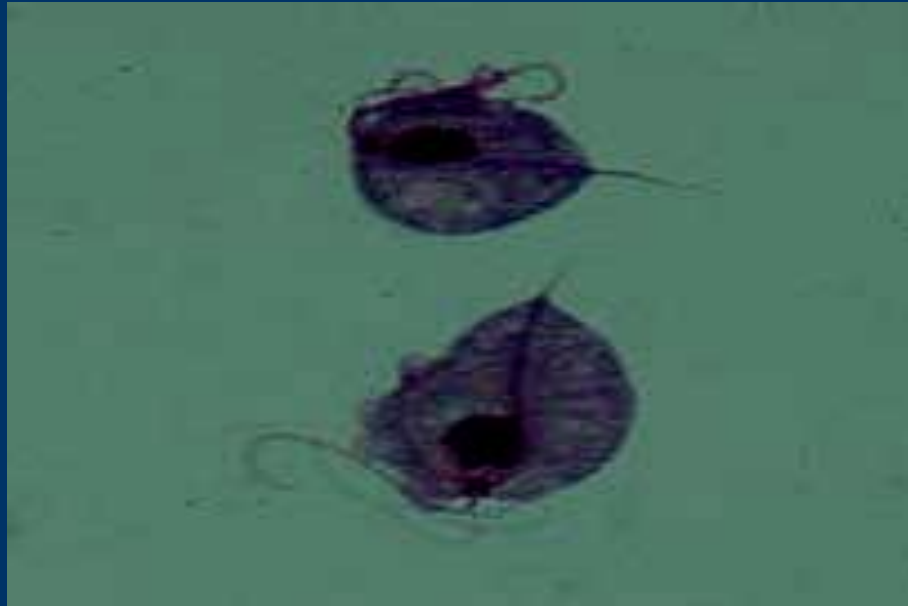

b) **wszawica łonowa** - wywołuje ją wesz łonowa. Zakażenie jest przenoszone podczas kontaktu seksualnego, ale również przez prześcieradła, odzież, ręczniki, przybory toaletowe. Objawem jest świąd skóry.

4) Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez pierwotniaki i grzyby:

a) **rzęsistkowica** - jedna z najbardziej rozpowszechnionych chorób, wywoływana przez rzęsistka pochwowego. Do zakażenia może dojść w czasie kontaktu seksualnego, ale również przez używanie przyborów toaletowych, kąpiel w basenach. Po 1-3 tygodniach pojawiają się objawy zapalenia pochwy i sromu, cewki moczowej, którym towarzyszą upławy. U mężczyzn przebiega bezobjawowo lub występuje zapalenie cewki moczowej i gruczołu krokowego;

b) **drożdżyce** - wywoływane przez grzyby drożdżaki, najczęściej przez Candida albicans, który u zdrowych ludzi przebywa w organizmie nie wywołując choroby. Pod wpływem zmian hormonalnych, leków, różnych chorób, podrażnienia przez wodę, detergenty, miejscowe tarcie, rozwija się choroba - stan zapalny, u kobiet z upławami, a u mężczyzn na żołądki i wewnętrznej powierzchni napletka (rumień, pęcherzyki lub nadżerki).

W JAKI SPOSÓB ZAPOBIEGAĆ CHOROBYM PRZENOSZONYM DROGĄ PŁCIOWĄ?

Aby zapobiec wystąpieniu chorób wenerycznych u siebie, wystarczy jedynie myśleć i być świadomym zagrożeń, jakie dana infekcja niesie ze sobą.

Jak wiemy, najprostszym i ekonomicznym sposobem na uniknięcie zakażenia jest abstynencja seksualna. Jednak nie zadowala ona wielu osób, dlatego musimy poszukiwać innych rozwiązań, których... nie ma wiele.

Jak już wspomniano, uprawianie seksu z wieloma partnerami, pewna rozwiązłość seksualna – zwiększają ryzyko infekcji. Dlatego też, logicznie myśląc, warto ograniczyć ich liczbę i całkowicie unikać osób z niepewnego środowiska. Ot tak – dla zdrowia. Bowiem zapobieganie kosztuje nas niewiele, natomiast leczenie nie tylko pochłania czas i pieniądze, ale często bywa trudne, mozolne i co gorsza, nieskuteczne lub niemożliwe.

Mimo niechęci i „zmniejszenia” doznań zmysłowych, warto stosować antykoncepcję mechaniczną w postaci prezerwatyw, zwłaszcza jeśli chodzi o tzw. stosunki przygodne, wakacyjne. W większości przypadków pozwalają one zapobiec przenoszeniu chorób wirusowych, których najbardziej się obawiamy. Nie dają jednak maksimum ochrony, ale stanowią istotną barierę dla drobnoustrojów.

Na sam koniec, należy wspomnieć, że ilość drobnoustrojów w okolicach intymnych – zwłaszcza bakterii i grzybów – redukuje się dzięki właściwej higienie. Zatem mycie zewnętrznych narządów płciowych z użyciem płynów/żeli do higieny intymnej i ich dokładne osuszenie, pozwoli również na zmniejszenie ryzyka pojawienia się lub przekazania dalej infekcji.